

יחסה של הקהילה היהודית באמריקה להגירת יהודי מזרח אירופה בשנים 1881–1924 והשתקפותו בעיתונות היהודית

רוברט רוקאווי

היברו נוסד ונערך בידי פיליפ קוון (Philip Cowen, 1853–1943), בנם של מהגרים יהודים-גרמנים, סופר ומוציא לאור. קוון שימש גם פקיד באליס איילנד מטעם הוועדה האמריקנית להגירה (United States Immigration Commission), ואף נשלח לרוסיה בסוף המאה כדי לחקור את הסיבות להגירה ההמונית של היהודים מרוסיה. עיתונו ייצג את ההשקפות והדעות של יהודים ליברלים מבוססים דוברי אנגלית, דתיים וחילוניים שהפכו אמריקנים לחלוטין.

הן הג'ואיש מסנג'ר והן האמריקן היברו פרסמו מאמרים מתוך העיתונות הכללית והעיתונות היהודית באירופה ובאמריקה, ידיעות על חיי החברה וכתבות על חיי היהודים ששלחו כתבים מקומיים מערים שונות. שני העיתונים "כיסו" גם את הזירה המקומית. שלושת העיתונים מהווים מקור ראשוני רב ערך לנכונותה של הקהילה היהודית האמריקנית לתמוך בקליטתם של יהודי מזרח אירופה חסרי הכול החל משנת 1880.

1881: חובת הסיוע לאחים מול החשש מזרם ההגירה
מתחילת ההגירה הכירה הקהילה היהודית בחובתה לסייע לאחיה שגורלם לא שפר עליהם והם נרדפו בארצם. במאי 1881 הכריז הג'ואיש מסנג'ר ש"דעת הקהל תובעת לפעול בנושא של מהגרים עברים הבאים לחופים אלה"³. מנהיגים יהודים הגיבו במהירות והקימו בערים אמריקניות רבות ועדות סיוע למהגרים החדשים.⁴ בה בעת הם ביטאו חשש מפני זרם ההגירה הזה והתנגדו בתקיפות ובנחישות להגירה יהודית רחבת היקף לארצות הברית. להצדקת עמדתם הם נקטו נימוקים כלכליים והכריזו שזרם גדול של יהודים חסרי כול יטיל עול כבד על מוסדות הצדקה, עול שהוא מעבר לכוחם.⁵ האמריקן היברו נתן ביטוי לחששות אלה והזהיר את המנהיגים היהודים באירופה: "אתם ממיטים עלינו אסון שיחזור אליכם כמו בומרנג! אתם שולחים אלינו לכאן המון רב של גברים, נשים וילדים שאיננו יכולים לתמוך

ב־1880 מנתה האוכלוסייה היהודית בארצות הברית כ־250,000 נפש. רובם הגיעו מארצות דוברות גרמנית או היו צאצאיהם של מהגרים מאותן ארצות, והתערו בתוך חמישים שנה בחברה האמריקנית מהבחינות החברתית, הדתית, הפוליטית והכלכלית.¹ ב־1914, ערב מלחמת עולם ראשונה, מנתה האוכלוסייה היהודית באמריקה 3,000,000 נפש. עלייה זו נבעה מהגירה של יותר מ־2,000,000 יהודים ממזרח אירופה, רובם מרוסיה. התגובה של מנהיגי הקהילה היהודית האמריקנית לזרם האדיר הזה של מהגרים מהמזרח משתקפת בעיתונות היהודית שיצאה לאור באמריקה בשפה האנגלית. המנהיגים ועורכי העיתונים ייצגו את אורח המחשבה של רוב היהודים ילידי אמריקה; לפיכך עיון בעיתונים הללו יכול לסייע בהבנת עמדותיה של הקהילה היהודית כלפי המהגרים.²

שלושה שבועונים יהודים בשפה האנגלית היו בעלי ההשפעה הרבה ביותר ויצאו לאור שנים רבות: *Jewish Messenger* (ניו יורק, 1857–1902; להלן: ג'ואיש מסנג'ר), *American Hebrew* (ניו יורק, 1879–1956; להלן: אמריקן היברו) ו־*American Israelite* (סינסינטי, 1854 ועד היום; להלן: אמריקן יזראלייט). אמריקן איזראלייט נוסד ונערך בידי יצחק מאיר וייז (Isaac Mayer Wise, 1819–1900), שהקים ב־1873 את הקהילה האמריקנית הרפורמית (American Hebrew Congregation) וייסד ב־1875 את ה־Hebrew Union College להכשרת רבנים רפורמים. בעיתון התפרסמו חדשות בין־לאומיות ומקומיות, סיפורים קצרים מבדרים, דרשות ומאמרים תאולוגיים. העיתון זכה לתפוצה בכל רחבי המדינה ושימש שופרה של היהדות הרפורמית. רבי שמואל מאיר אייזקס (Shmuel Mayer Isaacs, 1804–1878) ייסד את הג'ואיש מסנג'ר וערך אותו. העיתון, שייצג את המעמד הבינוני-גבוה של האוכלוסייה היהודית גרמנית, תמך בעמדות שמרניות ברוב הסוגיות החברתיות. בעמודי המכתבים למערכת נדפסה חליפת מכתבים בין אישים יהודים מובילים. האמריקן

מספיק קבצנים ונוכלים כאן".¹¹ מנהיגים יהודים אחדים הרחיקו לכת ותמכו בהגבלות ממשלתיות על ההגירה ובהשבתם של היהודים העניים לאירופה. מנהיגים כמו רבי ג'ייקוב וורסוואנגר (Voorswanger) מסן פרנציסקו העדיפו לעצור את הגירת היהודים מניה וביה. אך מאחר שהיה קשה ליישם בפועל את כל ההצעות הללו, הציע הג'ואיש מסנג'ר כי הקהילה היהודית האמריקנית תגן על עצמה על ידי שיגור שליחים יהודים אמריקנים לרוסיה, כדי "לעשותם בני תרבות שם, במקום לגרום לכך שהם יהפכו אותנו לרוסים כאן".¹² כתב האמריקן איזראלייט בסן פרנציסקו הציע שהמהגרים יורחקו מארצות הברית ו"ישלחו ישירות לאלסקה".¹³

בסוף המאה, יחס ליברלי יותר...

בסוף המאה החלו יהודי אמריקה לגלות יחס ליברלי יותר כלפי הגירת יהודי מזרח אירופה בפרט והגירה בכלל. היו לכך כמה גורמים. מצבם הנואש של יהודי רוסיה תחת שלטונו של הצר ניקולאי השני הביא לכך שהדאגה לגורלם בקרב יהודי אמריקה המבוססים גברה על דאגתם לרווחתם ועל חששותיהם מעליית האנטישמיות. בעוד האמריקנים הקימו קול זעקה להגבלת ההגירה, פעלו מנהיגיה של הקהילה היהודית-גרמנית למען הגירה ללא מגבלות וסיוע כלכלי ליהודי מזרח אירופה. ארגון הצדקה היהודי United Jewish Charities בנוי יורק וקהילות יהודי גרמניה בבוסטון, בדטרויט, בפיטסברג, בבולטימור, בפילדלפיה ובערים נוספות הושיטו עזרה והקימו ארגוני סיוע למהגרים החדשים.¹⁴

אמריקן היברו שיבח מאמצים אלה, והביע דאגה ליהודים שנותרו ברוסיה. העיתון המשיך להזהיר מפני האפשרות של מיליוני יהודים הזורמים לארצות הברית, אך עורכיו התנגדו לכל חקיקה לעצירת ההגירה היהודית. העיתון הזכיר לקוראיו ש"פליטים אלה מרוסיה הם אחינו, לטוב ולרע. מידותיהם הרעות והטובות הן גם מידותינו שלנו. אנחנו אחראים להם בפני אלוהים, ארצנו המאומצת והאנושית".¹⁵ אם הייתה עדיין אמביוולנטיות ביחס להגירה ההמונית של יהודי רוסיה, היא נעלמה בעקבות הפוגרומים ברוסיה בין השנים 1903 ו-1906. אמריקן היברו דיווח על אספה חשובה שהתקיימה בבית הכנסת "טמפל עמנואל" בניו יורק ב-7 בנובמבר 1905, במטרה לאסוף כספים עבור יהודי רוסיה, ניצולי הפוגרום של 1905. הוא ציטט את אחד הדוברים שזעק כי "לא היה אסון שהכה בעם ישראל בממדים כאלו מאז חורבן ירושלים. כל אימת האינקוויזיציה, כל הרדיפות של היהודים בימי הביניים אינם ניתנים להשוואה מול הפשע הזדוני והנורא הזה שאין מילים לתאר אותו ומספר כה גדול של אנשים נמצאו בסכנה ונפגעו בו".¹⁶ כתוצאה מפיגוע זה נאספו בקהילה היהודית של ניו יורק מעל מיליון דולר עד סוף 1906.¹⁷ שנים אלה ציינו שיא של אלימות רצחנית כלפי היהודים ברוסיה, ושל הגירה יהודית לאמריקה.¹⁸ אמריקן היברו וארגונים של יהודים יוצאי גרמניה, כגון "בני ברית", נאבקו לסיכול המאמצים להגביל את ההגירה, אף על פי שידעו כי בסופו של דבר ישלטו בקהילה היהודית האמריקנית יהודים ממוצא רוסי, משום שהם יהיו הרוב. ב-1906 הצטרף הוועד היהודי האמריקני (American Jewish Committee) שזה עתה נוסד למאבק בהגבלת ההגירה. כל הקבוצות הללו ידעו

בהם".⁶ כתב מדטרויט של אמריקן איזראלייט הזהיר מהגרים בכוח ש"אם התנאים ברוסיה קשים, בדטרויט הם גרועים יותר".⁷ השיקולים הכלכליים היו אכן אמיתיים, אך חרדתם של היהודים באמריקה נבעה ממקור אחר, עמוק יותר. הם ראו כי מגיע ערב רב של בני דתם, ובהם דתיים אורתודוקסים, עניים מרודים, בגדיהם מרושלים ומרופטים, ונוספו עליהם גם מעט אנרכיסטים. כל זאת בעת שבה אנטישמיות אידאולוגית וחברתית החלה עושה את צעדיה הראשונים בארצות הברית.⁸ הם חששו שהגירתם של יהודי רוסיה תזיק ליהודים בדעת הקהל האמריקנית ותעמיד בסכנה את שמם הטוב ואת מעמדם, שכן האמריקנים יראו בקהילה היהודית הגרמנית שהתערבה בארצות הברית, "יהודים" בני המעמד הגבוה, וביהודים המזרח אירופים שזה עתה הגיעו, "היהודים חסרי התרבות, בני המעמד הנמוך", כמי שקורצו מאותו חומר. אם כך יקרה, חששו היהודים הגרמנים, יעלה כל עמלם בתהוו. העורכים של אמריקן היברו הביעו דאגה מכך שבואם של מספר גדול של יהודים עניים מאירופה ייצור דעה קדומה שעלולה להצמיח אנטישמיות שתהיה מסוכנת ליהודי אמריקה לא פחות מזו שהולידה את הפוגרומים ברוסיה.⁹ "חיים לאורך זמן לצד אותם מסכנים אינם יכולים להצמיח אלא בוז וזלזול ביהודי אמריקה", כתב העיתון בדאגה.¹⁰ הוא השתמש בביטויים כמו "הם עצלים וחדלי אישים", ו"קללה למדינה ומאירה ליהודים", ובכך שיקף את הדעות נגד הגירה שרווחו בציבור כולו ואפיינו את ארצות הברית בשלהי שנות השמונים של המאה התשע-עשרה.

מנהיגים אחרים במסד היהודי אמריקני הכירו בכך שבואם של יהודים ממזרח אירופה לא יהיה הגורם לאנטישמיות. עם זאת האמינו רבים, לא בלי בסיס, שנוכחותם של מהגרים אלה תעצים את האנטישמיות. למרות חשיבותם הכלכלית והחברתית, ואולי דווקא בגללה, סבלו יהודי אמריקה בשנות השמונים של המאה התשע-עשרה מאפליה חברתית. בהדרגה החלו להיסגר בפניהם בתי מלון, אתרי נופש ומועדונים פרטיים, בתי ספר פרטיים וארגונים מקצועיים. אפליה זו נבעה מסיבות שונות; העיקרית שבהם הייתה חוסר יכולתם של אמריקנים רבים להתמודד עם השינויים שחלו בחייהם עקב התייעוש המודרני. היהודים, שפרחו בכלכלה התעשייתית האורבנית, הפכו לסמל לאכזבה, ואמריקנים ממעמדות חברתיים וכלכליים שונים בסדר החדש הטילו עליהם את האשמה על התמורות שחלו בחייהם. דמות היהודי כיום רודף בצע, כאנטי-נוצרי וכזר נצחי חלחלה לכל שכבות החברה. תאוריות של קשירת קשר ותורות גזע שנולדו באירופה מצאו את דרכן לארצות הברית, והפיצו את הסטראוטיפים הישנים על היהודים כציבור. כתוצאה מכך היו היהודים בשחר המאה העשרים אופטימיים הרבה פחות מאשר במאה השתים-עשרה.

בעקבות האפליה, שהלכה וגברה, חששו היהודים הגרמנים שבואם של יהודים רבים ממזרח אירופה יערער עוד יותר את מעמדם של מי שהיו כבר מעורים היטב בתרבות האמריקנית. אם המהגרים החדשים לא יטמיעו את התרבות החדשה או יקימו תנועות רדיקליות סוציאליסטיות או אנרכיסטיות, הם יזינו את האנטישמיות שכבר הייתה קיימת. לפיכך העדיפו רבים ממנהיגי יהדות אמריקה להגביל את ההגירה למספר קטן של מהגרים רווקים, בריאים, בעלי מקצוע מיומנים או איכרים. "תנו לאלה שאין להם משלח יד מועיל להישאר באירופה", התחנן יצחק מאיר וייז באמריקן איזראלייט, "יש לנו

בדרך לאמריקה

חשש ש"הצפיפות של הגטו הניו יורקי נושאת בחובה איום למעמדו של כל יהודי אמריקני"²²

החל משנת 1825 הציעו מנהיגי יהודי גרמניה בארצות הברית להעביר את מהגרי מזרח אירופה הרחק מנמלי הכניסה, וליישבם באזורים חקלאיים. "אומרים שיהודים אינם יכולים להיות איכרים", כתב מאיר ס' אייזקס, "כאילו שהיהודי שונה מכל אדם אחר! אין אנשים בעלי יכולת הסתגלות טובה יותר מהיהודים – אין גזע שמוכן לקבל את סביבתו ולהיטמע בתוכה טוב יותר מאשר היהודים. אבותינו, אברהם יצחק ויעקב, היו איכרים"²³. למרות פרסום רב ומאמצים רבים נכשלו הפרויקטים של יישוב היהודים במושבות חקלאיות.

בתחילת המאה העשרים הייתה הצלחה מסוימת לשתי תכניות ל"פיזור" המהגרים או ל"העברה" שלהם: The Industrial IRO (Removal Office) ותנועת גלוסטון. מנהיגים יהודים גרמנים ייסדו ב־1901 את IRO בניו יורק על מנת לעקור יהודים רוסים מובטלים מהעיר ניו יורק, וליישבם מחדש בקהילות יהודיות קטנות יותר ברחבי המדינה שהיו בהם מקומות עבודה. למעשה פעל ה-IRO כמעין משרד לתעסוקה. בין שנת 1901 וסגירת המשרד ב־1922 שלח IRO יותר מ־75,000 מהגרים ל־1,500 קהילות במדינות ארצות הברית.²⁴ אמריקן היברו תמך ב־IRO והציע שהמהגרים יכונו לערים קטנות יותר, פחות מרכזיות, שתוכלנה לקלוט אותם, ולא לכפרים מבודדים שלא היו יכולים לעשות זאת.²⁵

התכנית האחרת הייתה פרי רוחו של הפילנתרופ, הבנקאי והמנהיג הקהילתי ג'ייקוב ה' שיף (Schiff; 1847-1920). הרעיון של שיף היה

היטב שהצלח יהדות רוסיה שקולה כנגד כל חשש שעשוי היה לקנן בלבם ביחס למהגרים.¹⁹

העיתונות היהודית בשפה האנגלית שיקפה את השינויים בעמדות ואת המאמצים למען המהגרים. ב־1905 למשל ענה האמריקן היברו לטענה שיהודי רוסיה הורידו את רמת החיים באמריקה באומרו ש"הם מילאו את הקולג'ים שלנו ואת המקצועות החופשיים". העיתון מנה את תרומתם של יהודי רוסיה לארצות הברית בתחומי החינוך, המקצועות החופשיים והתעשייה.²⁰

לפני מלחמת העולם הראשונה היו יהודי אמריקה המתנגדים הבוטים ביותר להגבלת ההגירה. הוועד היהודי האמריקני, ארגון "בני ברית" וארגונים וקבוצות יהודים אחרים נלחמו בחקיקה מגבילה שתמנע מאלפי יהודים ממזרח אירופה את הכניסה לארצות הברית. במאמצייהם למנוע פגיעה בהגירה גייסו מנהיגי יהדות אמריקה גם את תמיכתן של קבוצות אתניות אחרות ושל גורמים ליברלים. מאבקם הצליח לזמן מה. מגמה ליברלית זו אין פירושה שהאמביולנטיות שאפיינה את יחסם של יהודי אמריקה למהגרים בעבר נעלמה לחלוטין. התמיכה של העיתונים היהודים בכניסת מהגרים יהודים מרוסיה באה עם תביעה להרחקתם מהערים היהודיות הגדולות. הם הציעו להעביר אותם ישירות מאירופה לאזורים אחרים במדינה, הרחק מערי החוף המזרחי, להוציאם מה"לואר איסט סייד" של ניו יורק, מזרח מנהטן התחתית הצפופה ומוכת הפשע והאלימות, וליישבו מחדש בערים אמריקניות בפנים המדינה.²¹ ההשפעה ההרסנית של ה"לואר איסט סייד" של ניו יורק על המהגר היהודי עוררה באמריקן איזראלייט

חוק ההגירה ג'ונסון-ריד (The Johnson-Reed Immigration Act). החוק התבסס על מכסת הגירה, קוטה (quota), שהוקצתה לכל ארץ מוצא של מהגרים. כוונת החוק הייתה ברורה: למנוע מ"גזעים" מסוימים, לא רצויים, את הכניסה לארצות הברית. הקבוצות האתניות שעוררו את ההתנגדות הרבה ביותר בקרב המחוקקים היו הקתולים והיהודים.

בעת הדיון בחוק בקונגרס התבררה התמונה: האנטישמיות הניעה רבים מהמחוקקים לתמוך באישור החוק. חלקם ביסס את דאגתו על דוח של מחלקת המדינה שלוקט ונערך מתוך דוחות של קונסולים של אמריקה בפולין. הדוח תיאר את היהודים כ"מלוכלכים, בעלי הרגלים מסוכנים ואין להם שמץ של מושג פטריוטיות מהי". דוח זה חיקק את הטיעון שכניסת מספר גדול של יהודים "תזהם" את טוהר הארץ האנגלו-סקסית ותשחית את התרבות הפרוטסטנטית של אמריקה. החוק עבר ברוב עצום.

החוק קיצץ בצורה דרסטית בהגירה ממזרח אירופה ומדרומה. המכסות של פולין, רוסיה, רומניה והמדינות הבלטיות, שלפני מלחמת עולם ראשונה סיפקו 100,000 מהגרים יהודים מדי שנה, עמדו על מספר קבוע של 9,443 לשנה. ההשפעה על הגירה יהודית הייתה דרסטית. ב-1924-1925 נכנסו לארצות הברית קצת יותר מ-10,000 יהודים מכל הארצות. מספר דומה נכנס בשנה שלאחר מכן. בין 1924 ו-1931 התיישבו בארצות הברית רק 73,000 מהגרים יהודים. זו הייתה כמות זעומה בהשוואה ל-656,000 שבאו בין השנים 1907-1914.³⁰

במאמר שדן בחוק העיר אמריקן היברו בעצב "המדינה הגיעה לעידן של מרירות, של התפכחות מאשליות ושל שנאה".³¹ העיתון צדק. בשנות העשרים של המאה העשרים ניכרה עלייה בעוינות כלפי היהודים. אוניברסיטאות פרטיות ובתי ספר פרופסיונליים כפו מכסות קבלה על יהודים. הנרי פורד השמיץ את היהודים מעל דפי עיתונו, ובספרים פופולריים. *Dearborn Independent*, ותעמולה אנטישמית הופיעה במגזינים ובספרים פופולריים.

עם אישור החוק הגיע לקצו עידן ההגירה הגדולה. למרות ניסיונות חוזרים ונשנים של מנהיגים יהודים לליברליזציה של החוק נותר חוק ההגירה של ג'ונסון על כנו עד 1965. איש לא היה יכול לחוות באותה עת שלסגירת שערי אמריקה תהיה תוצאה כה טרגית עבור היהודים שחיפשו מקלט מהאיום הנאצי בשנות השלושים של המאה העשרים.

הערות

1 לתיאור מפורט של יהדות ארצות הברית במאה התשע-עשרה, ראו: John S. Billing, *Vital Statistics of the Jews in the United States (United States Census Bulletin No. 19)*, Washington, D.C. 1890; Naomi W. Cohen, *Encounter With Emancipation: The German Jews in the United States, 1830-1914*, Philadelphia 1984; Hasia Diner, *A Time for Gathering: The Second Migration, 1820-1880 (The Jewish People in America, vol.2)* Baltimore 1992.

2 שני מאמרים עוסקים בהרחבה בתגובת הקהילה היהודית ילידת אמריקה להגירה ממזרח אירופה כפי שהיא משתקפת בעיתונות היהודית בשפה האנגלית: Irving Aaron Mandel, "Attitude of the American Jewish Community Toward East-European Immigration as Reflected in the Anglo-Jewish Press (1880-1890)," *American Jewish Archives* (June

להוציא כמה שיותר יהודים מרוסיה, אבל למנוע מהם מלהגיע לערים הצפופות של צפון-מזרח אמריקה על ידי ניתובם לתחנות הגירה בחלקים אחרים של המדינה. ב-1906 התנהל בקונגרס דיון בהצעת חוק לפתוח תחנת קליטה למהגרים בגלווסטון (Galveston), טקסס. שיף ויהודים בולטים אחרים, כולל ידידו של שיף, אוסקר שטראוס, אז מזכיר המסחר והעבודה בממשלת ארצות הברית (היהודי הראשון שהתמנה למשרת שר בממשלתו של הנשיא תאודור רוזוולט), שהגירה הייתה בתחום סמכותו, השתמשו בהשפעתם כדי להבטיח את חקיקתו. מאחורי תכנית גלווסטון, ששיף כינה אותה "הפרויקט שלי", עמד חזון להביא את המהגרים מרוסיה לנמל גלווסטון, ולפזרם בערים במערב ארצות הברית.

הרעיון היה ששני ארגונים יהודים אירופים, הארגון הטריטוריאלי היהודי (The Jewish Territorial Organization) שישב בלונדון, וארגון הסיוע המרכזי של יהודי גרמניה (Der Deutschen Juden Hilfsverein) יפעלו לריכוז המהגרים היהודים ברוסיה, יממנו את נסיעתם לאמריקה ויכונו אותם ישירות לגלווסטון. בגלווסטון יעבור הטיפול בהם לידי IRO והוא יוביל את המהגרים לערים ולעירות במערב ארצות הברית.²⁶

תכנית זו בוצעה מ-1907 ועד 1914, אבל לא הצליחה להגשים את תקוותיו של שיף. תנועת גלווסטון טיפלה בכ-8,000-9,000 גברים, נשים וילדים ופיזרה אותם ברחבי ארצות הברית. היה זה בתקופה שבה נכנסו לארצות הברית מעל 540,000 מהגרים יהודים. לא יותר מארבעה אחוזים מכל המהגרים היהודים עברו דרך תנועת גלווסטון.²⁷

הקהילה היהודית הגרמנית אהבה את רעיון העקירה והיישוב מחדש, אך המהגרים היהודים ממזרח אירופה לא היו שותפים לאהבה זו. בשכונות שבהן התרכזו מהגרים יהודים, כגון השכונות שבדרום-מזרח ניו יורק, בצפון פילדלפיה, במערב שיקגו ובמזרח דטרויט, הם זכו לתמיכה רגשית מחברים, מקרובי משפחה או משכנים שחוו חוויות דומות ואורח חייהם היה דומה. המהגר מצא בדרך כלל תעסוקה בתוך השכונה, ואם היה זקוק לסיוע, יכול היה לפנות למשרדים הסמוכים של מוסדות צדקה יהודיים. בשכונה היהודית היו היהודים יכולים לשמוע ולדבר אידיש, לקרוא עיתון באידיש, ולקנות בחנויות בבעלות יהודים מזון מוכר. שכונות יהודיות משמעותן הייתה יהדות – בתי כנסת, בשר כשר, בתי מרחץ שכונתיים ומורים לעברית. כל אלה נתנו ביטחון למהגר החדש ששאף להסתגל לאמריקה. כמו מהגרים אחרים היה גם ליהודים טוב יותר בקרב בני מינם. למרות הקשיים והעוני הם לא רצו לעזוב את השכונות הללו.²⁸

עבור רוב המהגרים הייתה ניו יורק אמריקה ה"אמיתית". אמריקה ללא ניו יורק נראתה כמו ציונות בלי ציון – תנועה שנלקח ממנה מוקד המשיכה שלה. בצד כל אלה הייתה סבירות גבוהה שלמהגרים היהודים קרובים או מכרים בערים שבמזרח המדינה, בעיקר בניו יורק. לקראת סוף מלחמת עולם ראשונה חיו בניו יורק 45 אחוזי מכל היהודים שבארצות הברית. בה הייתה באותה עת האוכלוסייה היהודית הגדולה ביותר בעולם.²⁹

על אף מאמציהם של מנהיגים יהודים אמריקנים להותיר את השערים לאמריקה פתוחים, ניצחו בסופו של דבר אלה שביקשו להגביל את ההגירה. ב-1924 העבירה ממשלת ארצות הברית את

- 18 מעל 106,000 יהודים נכנסו לארצות הברית ב־1904, יותר מ־129,000 נכנסו ב־1905, מעל 153,000 נכנסו ב־1906, ו־149,000 נוספים נכנסו ב־1907. כל אלה היו 13 אחוז מכלל המהגרים שנכנסו לארצות הברית בשנים אלה.
- 19 הוועד היהודי האמריקני (The American Jewish Committee) נוסד בידי יהודים יוצאי גרמניה ב־1906. חברי הארגון נמנו עם האליטה החברתית. הארגון ייצג את האינטרסים היהודיים, והיה לו חלק חשוב בהקמת כמה ארגונים יהודים חשובים, כמו הג'וינט (Joint Distribution Committee).
- 20 *AH*, 22.12.1905
- 21 *AI*, 14.2.1901, 3.7.1902, 28.7.1904; *AH*, 1.7.1904, 16.12.1904, 4.5.1905, 29.12.1905
- 22 *AI*, 25.5.1905, 8.2.1906
- 23 Myer S. Isaacs, *The Old Guard and Other Addresses*, New York 1906, pp. 178-179
- 24 שני ספרים על ה־IRO הם: Jack Glazer, *Dispersing the Ghetto: The Relocation of Jewish Immigrants across America*, Ithaca 1998; וכן Robert A. Rockaway, *Words of the Uprooted: Jewish Immigrants in Early 20th Century America*, Ithaca 1998.
- 25 *AH*, 24.7.1903
- 26 Bernard Marinbach, *Galveston: Ellis Island of the West*, Albany 1983
- The Jewish Territorial Organization היה גוף לא ציוני שרצה למצוא טריטוריה מתאימה להתיישבות יהודית אוטונומית. Hilfsverein Der Deutschen Juden היה ארגון הצדקה המרכזי של יהודי גרמניה, ומטרתו הייתה לסייע ליהודים במדינות מזרח אירופה ואסיה.
- 27 שם, עמ' 173.
- 28 ה־*AH* פרסם מאמרים ששיקפו את עמדות המהגרים. ראו: *AH*, 17.7.1903, *AI*, 11.6.1908, 26.12.1901, 24.7.1903, 7.8.1903, 21.8.1903
- 29 ראו את *American Jewish Year Book* לאומדן של אוכלוסיית היהודים בעולם באותן שנים.
- 30 Henry Feingold, *A Time for Searching: Entering the Mainstream, 1920-1945*, Baltimore 1992, p. 29
- 31 *AH*, 25.4.1924
- 1950), pp. 11-36; Yehezkel Wyszkowski, "The American Hebrew: An Exercise in Ambivalence," *American Jewish History*, 76 (March 1987), pp. 340-353.
- 3 *JM*, 28.5.1881 (להלן: *JM*).
- 4 Gilbert Osofsky, "The Hebrew Emigrant Aid Society of the United States (1881-1883)," *Publications of the American Jewish Historical Society* 49 (March 1960), p. 174.
- 5 Esther Panitz, "The Polarity of American Jewish Attitudes toward Immigration (1870-1891)," *American Jewish Historical Quarterly*, 53 (December 1963), pp. 109-110.
- 6 *AH*, 30.6.1882 (להלן: *AH*).
- 7 *AI*, 14.7.1882 (להלן: *AI*).
- 8 על העלייה באנטישמיות באמריקה בשלהי המאה התשע־עשרה, ראו אצל: John Higham, *Send These to Me: Jews and Other Immigrants in Urban America*. New York 1975.
- 9 *AH*, 30.6.1882
- 10 *AH*, 1.9.1882
- 11 Howard M. Sachar, *A History of the Jews in America*, New York, 1992, p. 123
- 12 *JM*, 20.5.1881
- 13 *AI*, 1.9.1882
- 14 ראו: Gerald Sorin, "Mutual Contempt, Mutual Benefit: The Strained Encounter Between German and Eastern European Jews in America, 1880-1920," *American Jewish History*, 81 (Autumn 1993), pp. 34- 59; Robert Rockaway, "Ethnic Conflict in an Urban Environment: The German and Russian Jew in Detroit, 1881-1914," *American Historical Quarterly*, 60 (December 1970), pp. 133-150
- וב־1893, 2.11.1891; *JM*.
- 15 *AH*, 13.2.1891
- 16 שם, 17.11.1905.
- 17 *AH*, 5.1.1906; *AI*, 4.1.1906